

עין משפט
נר מצוה

בג:

במה מדליקין פרק שני שבת

מסורת הש"ס

(6) וכתוב (ד. ל. ג.) (3) ומסתמי
טוטה פ"ד (4) (לקמן ד. ל.)
(ד) (לקמן ד. ל.) (מסתמי מו.)
(ה) כמ"ל: יקאה (1) (אליה ג.)
(ו) (מסתמי ג. ל.) (1) (ימי תמי)
כ"ב יב: ד"ה אמלחא

ומפני עטול עניים. שלא היו יודעים ממי יקלוטו? **אוחס:** מפני הפחד.
שהעובדין רואין בנמר קליזו שהוא מכלה את הכל לא ידעו שמנה
ככר: **ומשום לא פלגה.** דמשמע שעת כליזו: **אטו כולפו.** הני
דאמרן לא עומא דלא מכלה קא מפרשי מאי שנה שעת כליזו: **אמר**
רבא מפני הרמאין. העובדין על לא

הדר פשטה נר חנוכה עדיף משום פרוסמי ניסא. ונראה
לרשב"א כשחל ר"ח טבת להיות בשבת שיש להפטיר בנרות
זכריה משום פרוסמי ניסא ולא נהשמים כסאי היא הפטרת ר"ח
ועוד כיון שהמפטיר קורא בשל מנוכה יש לו להפטיר מענין שקרא
ומה שמקדימים לקרות בשל ר"ח
משום דבנקריאת התורה כיון דמאי
למעבד מרזיחו מדיד ופרסומי ניסא
עזדינן מרזיחו ומדיד קודם אכל
היכא דלא אפשר למעבד מרזיחו
פרסומי ניסא עדיף ועוד דבנקריאת
התורה אין כל כך פרסומי ניסא
שאנו מזכירי בה נרות כמו בפטרה
ועוד נראה לרשב"א דעל כן הקדימו
של ר"ח כמי שהמפטיר יקרא בשל
חנוכה ופטיר בנרות זכריה:
ד"ג הוא דהוה רגילי בשבתא. פי'
הנעל והאשה לכן אמר מרי
גברי רבדכי נפקי מהכא ולקמן אמר
חזא דהוה רגילה האשה לנדה לכן
קאמר דנפיק חד גברא רבא זכותא:
דבי נשא דרב שיבו. אומר ר"ח
דכנר נפטור אצוי לכן קאמר
בהאי לישנא דאי מחיים הוא ליה
למימר דבי אצוי ואומר ר"ח נשס
אצוי שמואל עסקבטבין מנוכה אם
לניי הכלה מחיים כותבין להנעלת
ליה מצי אצוה ואם כנר מת כותבין
אצוי רבא הוה רגילי בנר
דאפי' מחיים אשכחן דקאמר בי נשא
בפסק מי שהמשיך (לקמן דף קט.)
לוי כביה דרב הוה בר מיאי אשכמיה
לגבלא דבי נשא דקנביל וספי למריה
נשס ניה אלא אצוה אשכמיה כו'
ויכול למוזב כמנוכה כאשר יל"ה(ה):
גזרה י"ט אבו שבת. וי"ט בכל
שמיני שאין מדליקין בהן
בשבת נגזרו י"ט אטו שבת ובמתי'
תנן אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט
משמע דבשאר שמיני מדליקין וי"ל
דבשאר שמיני דכיון דאין נמשצין
אחר הפמילה כי שרי ביו"ט לא אמי'
למשרי בשבת דפשיטא הוא דליכא
למיזוג בהן שמה יטה אבל שמן
שריפה אי שרי ביו"ט איכא למטעי
ואמי' למשרי בשבת כיון דנמשך אחר
הפמילה לפי שאינו פשוט לעולם
דעעמא דמתוך שמהו עליו לשורפו
גורה שמה יטה הקשה ה"ר אליעזר
דהכא מפרש רבה דעעמא גורה י"ט
אטו שבת ולקמן (דף ד.) מסיק
מקלה דהוא לבדו והשיב לו רבינו
שמואל דע"כ לקמן הו' רבא הוא
אחר שאי והכא רבה שהרי משיב לו
אני תלמודו וגם פליג עליה רב
חסדא חזירו אך קשה מאי פריך הכא
אני אלא מעתה ביו"ט לישתרי והוא
גופיה מסיק לקמן דאין מדליקין
בשמן שריפה מעולת שבת בשבתו
ונראה לפרש דאזני ורבא לקמן לא
קיימי אמאי דקאמר מ"ט אין מדליקין
לפי שאין שורפין קדשים ביו"ט ולית

תורה אור השלם

1 ובקשרים את קציר
אריבם לא תכלה פאת
שדה לקצור ולקט קצירך
לא תלקט: ויקרא ט"ו ט'
2 לא ימיש עמוד העגן
ויקום ועמוד הקש ללקח
לפני העם: שמות יג כב

הגהות הב"ח

(6) הש"י דיה דבי נשא. נ"ב
מ"ל בדף קנח ע"ב מנוכח
דבי נשא פי' אצוי: (ג) ר"ח
הוא ליה כנר כנר הואיל
ואהכתי: (א) דיה ולי אלא נר
הכי הוא אצוי:

גליון הש"ס

נ"ב אביר רבא יריהו רבנן.
פי' מותו יריד ש"ס:

הגהות הגר"א

(א) נ"ב דמוקיר רבנן. ל"ל
דחיל מרבנן:
(ב) שם דחיל מרבנן. ל"ל
דמוקיר רבנן:

מוסף רש"י

לא ימיש. הק"ה תל עמוד
העגן ט'. משלים לעמוד
העגן. ששג של יסקע או
עולה ט'. ויפוח יג כב.

מוסף רמב"ם

אמר רבא רבא רבא רבא רבא
רבא רבא רבא רבא רבא רבא
רבא רבא רבא רבא רבא רבא
רבא רבא רבא רבא רבא רבא

מכלה ואומרים כנר הגמטה: **שפי**
פיוס. שהנרות שלהם של חרס הן
ומכוסין ועושים לו נקב צלדי כסוי
להכניס לו הפתילה והוא הפה
ולמעלה כסוי יס נקב קטן וגם חלל
יש למעלה מן הכסוי וממלאו שמן
והוא נכנס דרך הנקב מעט מעט אמן
יש בו שני נקבים משני לדדן עולה
לשני בני אדם להסדרין העושין נר
לכל אחד ואחד: **עאפה כמדורה.**
שהאש מתחברת לתלפניה ואינו
דומה לנר: **נר ביטו ונר חנוכה.** נר
ביטו בשבת והוא עני ואין לו כדי
לקנות שמן לשתי נרות: **שלוס ביטו.**
והכי אמרינן לקמן (דף סה:) ותזנח
משלוס נפשי' וז' הדלקת נר בשבת שבני
ביטו מלשערין לישב בחשך: **בניס**
תלמידי חכמים. דכתיב (משל' א) כי
נר מליה ומוצה אור על ידי נר מזהו
דשבת ומנוכה כח אור דמורה: **דרכי**
אבין נגרא. מרש אצ"ס: **בשרגא.**
דשבת: **חליף וסני.** עובר ושונה
כלומר עובר תמיד: **דבי נשא (6).** אצוי
ואיכא דלמרי חמיו: **נפק מינייהו.**
דחמנו ככנו: **מאתרה ומדלקת.** נר של
שבת סמוך להכסה: **לא ימיש.** קרא
יתירא הוא לכן דרשה דהא כתיב וחי'
הולך לפניי (יוס"ט): **עמוד העגן.**
של יוס משלים אורו לעמוד האש
שהיה עמוד האש לא קודם שישקע
עמוד העגן. אלמלא אורח ארעה ככתי'
לאקדומו. בעוד היום גדול: **טנינא.**
שונה אמי: **שלא יקדים.** דלא מינכרא
שיא של שבת: **דרסיס.** אובי: **הו'**
ליה כנין רבנן. (1) ואהבמו עליהם כלכ
על כן: **ואי לאו בר הכי (2).** שאינו
רגיל לעסוק במורה: **ולשריפה**
עומד. שאסור באכילה: **שמהו עליו**
לבערו. דילמא אמי ביה לדי תקלה
דאכילה: **שמה יטה.** כדי שיתבער
מהר: **ניוס טוב.** דליכא למיחש
להטייה לישתרי: **בערב שבת.** והוא
צריך להדליקה מכבוד יוס נמלא
שורף קדשים ביו"ט ולקמן בפרקין
(דף ד.) לפינן מקראי דאין שורפין:
בבבב

ומפני ביטול עניים שלא יהו עניים יושבין
ומשמרין עבשיו מניח בעה"ב פאה ומפני
חשד שלא יהיו עוברין ושבין אומרים תבא
מארה לאדם שלא הניח פאה בשדהו ומשום
יבל תכלה אמו כולהו לאו משום בל תכלה
ניגהו אמר רבא מפני הרמאין: אמר רב יצחק
בר רדיפה א"ר הונא "נר שיש לה שני פיות
עולה לב' בני אדם אמר רבא ימילא קערה
שכמן והקיפה פתילות כפה עליה כלי עולה
לכמה בני אדם לא כפה עליה כלי עשאה
כמוין מדורה ואפילו לאחד נר חנוכה נר
אמר רבא פשיטא לי: נר ביתו ונר חנוכה נר
ביתו עדיף משום שלום ביתו נר ביתו וקידוש
היום נר ביתו עדיף משום שלום ביתו כבי
רבא נר חנוכה וקידוש היום מהו קידוש היום
עדיף דהריר או דילמא נר חנוכה עדיף משום
פרסומי ניסא בתר דאבעיא הדר פשטה
ינר חנוכה עדיף משום פרוסמי ניסא: אמר
רב הונא ה"הרגיל כנר היווין ליה בניס תלמידי
חכמים הוהירי כמזוזה וזכה לדירה נאה הוהירי
בציצית וזכה לטלית נאה הוהירי בקידוש
היום וזכה וממלא רגבי יין רב הונא הוה
רגיל דהוה חליף ותני אפתחא דרבי אבין
נגרא הוא דהוה רגיל בשרגי טובא אמר
תרי גברי רברבי נפקי מזהבא נפקי מינייהו
רב אידי בר אבין ורב חייה בר אבין רב
חסדא הוה רגיל דהוה חליף ותני אפתחא
דבי נשא דרב שיובי הוא דהוה רגיל בשרגי
טובא אמר גברא רבא נפק מזהבא נפק
מינייהו רב שיובי דביתוהו דרב יוסף הוה
מאחרה ומדלקת ליה אמר לה רב יוסף תניא
לילה מלמד שעמוד העגן יומם ועמוד האש
האש ועמוד האש משלים לעמוד העגן
סברה לאקדומה אמר לה ההוא סבא תניא
ובלכד שלא יקדים ושלא יאחר: * אמר
רבא דרחים רבנן הוה ליה בנין רבנן (א) דמוקיר
רבנן הוה ליה חתנוותא רבנן (2) דחיל מרבנן
הוא גופיה הוה צורבא מרבנן ואי לאו בר הכי
הוא משחמען מיליה כצורבא מרבנן: ולא
בשמן שריפה חו': מאי שמן שריפה אמר רבה

מוסף רמ"א

אמר רבא רבא רבא רבא רבא
רבא רבא רבא רבא רבא רבא
רבא רבא רבא רבא רבא רבא
רבא רבא רבא רבא רבא רבא

ישמן של תרומה שנממאה ואמאי קרו לה שמן שריפה הואיל ולשריפה עומד
ובשבת מ"ט לא מתוך שמצוה עליו לבערו גזרה שמא יטה א"ל אב"י אלא
מעתה ביו"ט לישתרי אלמה תנן אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט גזרה י"ט
אמו שבת רב חסדא אמר לשמא יטה לא חיישינן אלא הכא ביו"ט שחל להיות
ע"ש עסקינן לפי שאין שורפין קדשים ביו"ט והא מדקתני סיפא אין מדליקין
בשמן שריפה ביו"ט מכלל דרישא לאו ביו"ט עסקי' א"ר הנינא מסורא מה טעם
קאמר מה טעם אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט לפי שאין שורפין קדשים ביו"ט
תניא

אלה קיימי לפרושי מ"ט שאין שורפין קדשים ביום טוב ורשב"א מפרש הכי אלא מעתה ביום טוב
לישתרי אי אמרת בשלמא דמיירי ביום טוב שחל בערב שבת ועעמא לפי שאין שורפין קדשים ביום טוב כדמוקי לה רב חסדא שפיר
אלא כיון שאמרת טעמא דאין מדליקין בשבת גזירה שמה יטה השמה לא מני לפרושי דביום טוב אין מדליקין לפי שאין שורפין קדשים
ביו"ט דהא מה שייך יו"ט למיתני הכא כיון דביו"ט עעמא אחרינהו הוא אלא צריך לפרש דביו"ט נמי שמה יטה ומאי יטה שייך ביו"ט ולפי'
מתייבב לישנא אלא מעתה דמשמע שיש לפרש בענין אחר שלא יקשה ביו"ט לישתרי ולא קשה דאזני אדאזני ואם מאמר דהכא גזר רבה
יו"ט אטו שבת ושבת גופיה שמה יטה א"כ סבר דגורין גזרה לגורה וזריש פירקין קאמר היא גופה גזרה ואין ניקוס ונגזר גזרה לגורה
ולא

מוסף רמ"ב

אמר רבא רבא רבא רבא רבא
רבא רבא רבא רבא רבא רבא
רבא רבא רבא רבא רבא רבא
רבא רבא רבא רבא רבא רבא

לבו האי גזרה [תרומה אטו קדשים] אלא קיימי לפרושי מ"ט שאין שורפין קדשים ביום טוב ורשב"א מפרש הכי אלא מעתה ביום טוב
לישתרי אי אמרת בשלמא דמיירי ביום טוב שחל בערב שבת ועעמא לפי שאין שורפין קדשים ביום טוב כדמוקי לה רב חסדא שפיר
אלא כיון שאמרת טעמא דאין מדליקין בשבת גזירה שמה יטה השמה לא מני לפרושי דביום טוב אין מדליקין לפי שאין שורפין קדשים
ביו"ט דהא מה שייך יו"ט למיתני הכא כיון דביו"ט עעמא אחרינהו הוא אלא צריך לפרש דביו"ט נמי שמה יטה ומאי יטה שייך ביו"ט ולפי'
מתייבב לישנא אלא מעתה דמשמע שיש לפרש בענין אחר שלא יקשה ביו"ט לישתרי ולא קשה דאזני אדאזני ואם מאמר דהכא גזר רבה
יו"ט אטו שבת ושבת גופיה שמה יטה א"כ סבר דגורין גזרה לגורה וזריש פירקין קאמר היא גופה גזרה ואין ניקוס ונגזר גזרה לגורה
ולא